

ambacht in ons land. Kwistig plaveidden de boeren hun vloeren en wanden met kleurige tegels, in afwisselend patroon, tot randen en platen geschikt. Ook in de huisgevels bracht men tegelfiguren aan. „De schoorsteen draagt de schat van bontgekleurde schalen”, en niet slechts hier, maar op schappen en lijsten en tot op de zitplaats der ingetimmerde banken, stelt de boer dit gezocht en vroolijk huisraad, in overvloed te prijck. Ook het hout-, snij- en steek-werk beoefent men met liefhebberij, al verkrijgt het de gunst niet in die mate als het metaal- en aardegoed, dat den zindelijk aangelegden volksmaak, om zijn glad en proper uiterlijk, wel buitensporig moest bevallen. Kasten en bedsteden, schouw, ramen, deuren en balkenzoldering dragen het cachet van een schrandere versieringslust en het boeiende huisraad, de kaaspers, de mangelplank, de stoof, de wieg, enz., zij vermenigvuldigen, tot in het ontelbare, de kleine opdrachten, die het boerengezin geven kon. In de afdeeling van het fijn en grof smeed- en koperslagerswerk wordt de schat aan onderwerpen haast onnoemlijk. Figuur XV vertoont een keus van het allergebruikelijkste huisgerei; behalve de vuurkorf zien wij nog geen van de grootere meubel- of sierstukken in metaal er afgebeeld, geen haardplaat, geen sloten en gehengen, geen lantarens, geen muurankers en windvanen en de beperkte ruimte van deze beschrijving laat niet toe, nog zooveel andere landelijke bedrijven, het manden- en mattenvlechten, het weven, het klompen- en wagenmakers-werk, met meer dan een losse aanduiding, in herinnering te brengen. Eén produkt van echt vaderlandschen stijl mogen wij, in de rij der afbeeldingen niet weglaten, de windmolen. In dit ouderwetsche openlucht-werktuig, tevens woning, hangen bouwtrant en bedrijfsinrichting op de nauwste wijze samen; worden de sierlijke wieken weggenomen, dan is de overblijvende vorm zijn karaktervol aanzien kwijt en roept een geschonden beeld om herstel van zijn vroegere

eenheid. Afbeelding XVI, die ons de schade te zien geeft door zulke verandering toegebracht aan een landelijk monument, dat door eeuwen de fraaiheid van onze streken met zijn expressief silhouet verhoogde, houdt zeker een waarschuwing in. Als wij niet in tijds ons het bezit van enkele gave exemplaren verzekeren, zullen wij van die naïef-meesterlijke werkstukken binnenkort ons nog maar een gebrekkig denkbeeld kunnen vormen. En zoo zal het met de klassieke werktuigen en het voorvaderlijk huisraad gaan. En toch, die eenvoudige dingen, hooren ze al aan een onherroepelijk verleden en kan onze moderne kultuur technisch niet meer van hen leeren, aan geestelijke waarde blijven ze iets onvergankelijks in zich dragen, het groot impressioneerende van hun zuivere originaliteit. In veel gevallen wordt die harmonische waarde eerst bevattelijk voor ons, wanneer wij de dingen waarnemen in hun eigenaardige omgeving, en menig geval is zonder schade, niet te verplanten. Als wij een Bunschoter boerinnetje hebben gezien van het melken komend, gebukt onder het juk, dat de zware emmers in evenwicht houdt, dan schijnt het ons natuurlijk, dat haar beukje, aan de schouders, waar de last drukt. en het hout wrijft, beschermende kleppen draagt en wij vinden de dracht (afb. XVII) niet meer zonderling, maar zuiver gemotiveerd; en zien wij de visschersvrouwen, in een klimaat, waar het zeezout veel kleur aan alles in de natuur onttrekt, zich omhullen met pelerien-mantels, van kwijnende tint, dan waardeeren wij, in haar keuze, een intuïtieve gratie van evenredig voelen. Hun natuurlijke heemschut aan de dingen laten en ze niettemin tendentius groepeeren in een museum, zulke opzet, het spreekt van zelf, hield het ongerijmde in. Waar de openluchtverzameling een museum wil heeten, moet men van haar ook een wetenschappelijk-rationeele indeeling van de stof en haar stelselmatige uitstalling verwachten, het leerende en geen naturalistisch tentoonstellen dus. Dit museum ook,